

تحلیل رفتار اوپک در اعلام ذخایر نفتی

مرتضی بهروزی فر

www.ketab.ir

شرکت هزاره سوم اندیشه

سرشناسه	: بهروزی فر ، مرتضی ، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل رفتار اوپک در اعلام ذخایر نفتی / مرتضی بهروزی فر.
مشخصات نشر	: تهران: هزاره سوم اندیشه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۱ ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۲۹۰-۳-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص ۱۵۸-۱۶۱.
موضوع	: اوپک
موضوع	: Organization of Petroleum Exporting Countries
موضوع	: نفت -- ذخایر -- جنبه‌های اقتصادی
	: Petroleum reserves -- Economic aspects
	: نفت -- ذخایر -- الگوهای ریاضی
	: Petroleum reserves -- Mathematical models
رده‌بندی کنگره	: HD۹۵۶۰/۶
رده‌بندی دیویی	: ۳۳۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۱۶۹۶۳

شرکت هزاره سوم اندیشه

تحلیل رفتار اوپک در اعلام ذخایر نفتی

مرتضی بهروزی فر

ویراستار: شاهین احمدپور

• طرح جلد: آروین رفیع‌زاده

• صفحه‌آرایی: هزاره سوم اندیشه

• چاپ و صحافی: پاپیروس

• نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱ • تعداد: ۳۰۰ نسخه

• قیمت: ۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۲۹۰-۳-۷

ناشر: شرکت هزاره سوم اندیشه

تلفن و نمابر: ۰۶۶۰۳۷۶۴۸ - همراه: ۰۹۱۲۷۱۷۳۹۲۴

سایت: www.hsap.ir

پست الکترونیکی: hsapub@gmail.com

تلفن پخش: ۰۶۶۹۶۵۳۷۷-۰۶۶۹۷۲۷۹۲

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست

پیش درآمد	۱۳
۱. مقدمه	۱۵
تعاریف و مفاهیم کلیدی	۲۱
۲. پیشینه پژوهش و مبانی نظری	۲۳
مقدمه	۲۳
ادبیات و پیشینه تحقیق	۲۳
مطالعات گذشته در مورد بررسی رفتار اوپیک	۲۸
فرضیه‌هایی درباره رفتار اوپیک	۳۲
مدل‌های غیر کارتلی	۳۲
مدل رقابتی	۳۲
آزمون‌های اقتصادسنجی رفتار کارتلی اوپیک	۳۷
مدل کارتل تقسیم بازار	۴۵
جمع‌بندی	۷۱
۳. روش‌شناسی	۷۵
مقدمه	۷۵
مبانی نظری	۷۶
معرفی مدل و متغیرهای آن	۸۲
جمع‌بندی	۸۵
۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها	۸۷
مقدمه	۸۷
الف. مدل اول	۸۸

۸۸	بررسی وضعیت الجزایر - مدل اول
۹۲	بررسی وضعیت آنگولا - مدل اول
۹۸	بررسی وضعیت اکوادور - مدل اول
۱۰۲	بررسی وضعیت ایران - مدل اول
۱۰۶	بررسی وضعیت کویت - مدل اول
۱۱۰	بررسی وضعیت لیبی - مدل اول
۱۱۴	بررسی وضعیت نیجریه - مدل اول
۱۱۸	بررسی وضعیت قطر - مدل اول
۱۲۲	بررسی وضعیت عربستان سعودی - مدل اول
۱۲۶	بررسی وضعیت ونزوئلا - مدل اول
۱۳۰	بررسی وضعیت امارات متحده عربی - مدل اول
۱۳۴	نتیجه برازش مدل اول برای ۱۱ کشور
۱۳۵	ب. مدل دوم
۱۳۵	بررسی وضعیت الجزایر - مدل دوم
۱۳۶	بررسی وضعیت آنگولا - مدل دوم
۱۳۸	بررسی وضعیت اکوادور - مدل دوم
۱۳۹	بررسی وضعیت ایران - مدل دوم
۱۴۰	بررسی وضعیت کویت - مدل دوم
۱۴۱	بررسی وضعیت لیبی - مدل دوم
۱۴۲	بررسی وضعیت نیجریه - مدل دوم
۱۴۳	بررسی وضعیت قطر - مدل دوم
۱۴۴	بررسی وضعیت عربستان سعودی - مدل دوم
۱۴۵	بررسی وضعیت ونزوئلا - مدل دوم
۱۴۶	بررسی وضعیت امارات متحده عربی - مدل دوم
۱۴۷	نتیجه برازش مدل دوم برای ۱۱ کشور
۱۴۸	جمع‌بندی
۱۴۹	۵. جمع‌بندی و راهکارها
۱۵۰	خلاصه یافته‌های پژوهش
۱۵۶	نتیجه‌گیری
۱۵۷	راهکارها
۱۵۹	منابع و مأخذ

پیش در آمد

چنان دیدم که هیچ کس کتابی نمی‌نویسد الا که
چون روز دیگر در آن بنگردگوید: اگر فلان سخن
چنان بودی بهتر گشتی و اگر فلان کلمه بر آن
افزوده شدی، نیک‌تر آمدی.

عماد کاتب

در چهاردهم سپتامبر ۱۹۶۰ در بغداد، پایه‌های سازمانی گذارده شد که ارباب جراید آن را
کارتلی متشکل از چند کشور نفت‌فروش جهان‌شمولی نامیدند و شرکت‌های بزرگ نفتی،
وقعی به آن نهادند، سازمان کشورهای صادرکننده نفت (OPEC)، در دهه اول
شکل‌گیری خود، عملاً نقش چندانی در بازارهای انرژی جهان بازی نکرد. این سازمان
تاکنون، فراز و فرودهای متعددی را پشت سر گذارده و شرایط متفاوتی را تجربه نموده،
از همکاری و رقابت درونی تا حتی دو جنگ گسترده و تمام‌عیار میان اعضای این
سازمان.

پس از تغییرات ساختاری گسترده بازار جهانی نفت و تحرکات کشورهای عضو
اوپک در تعیین قیمت نفت در دهه ۱۹۷۰ و اوایل دهه ۱۹۸۰، کاهش تقاضای جهانی
نفت که با افزایش تولید نفت در مناطقی خارج از جغرافیای کشورهای عضو اوپک همراه
شده بود، کشورهای عضو را مجبور به پذیرش نظام سهمیه‌بندی تولید نمود و در این
چارچوب، تولید تاریخی و حجم ذخایر نفتی، به‌عنوان معیارهایی برای تعیین سهمیه هر
کشور، در نظر گرفته شدند.

پس از آن بود که رقابت‌های داخلی اعضا برای کسب پرستیژ در اختیار داشتن
مقام بالاتر در داشتن ذخایر نفتی جهان و نیز کسب سهمیه تولید بیشتر، دور باطل
اعلام افزایش ذخایر نفتی اعضا را آغاز نمود که عملاً حتی در ششمین دهه عمر اوپک
نیز ادامه یافته است.